

LOB Skolu programmā “Putni un mēs”

Sarkaņu pamatskolas skolēni zināšanas par tuvākajā apkārtnē vērojamiem putniem un par to daudzveidību Latvijā apgūst dažādos pasākumos un nodarbībās visa mācību gada garumā. Skolēni ir ieinteresēti darboties putnu izziņāšanas aktivitātēs, jo tam ir laba motivācija – jau septīto gadu skola ir iesaistījusi Latvijas Ornitoloģijas biedrības organizētajā Skolu programmā “Putni un mēs” kā skolu grupa (daļa interesentu ir kļuvuši arī par LOB biedriem). Šo gadu laikā ir izmantotas dažādas darbošanās formas.

Putnu izziņāšanai – programmas metodiskie materiāli

Vērtīgs nodarbību organizēšanas un jaunu ideju avots ir četras grāmatas (daļas) – LOB Skolu programmai sagatavotais metodiskais materiāls katram gadalaikam.

Tā kā pirmajos gados, kopš pastāv Skolu programma “Putni un mēs”, skolā darbojās putnu vērotāju pulciņš, tad piedāvātie nodarbību un spēļu apraksti, kā arī darba lapas (īpaši putnu izkrāsošanai) ir bijis gatavs materiāls nodarbībām. Tāpat visa veida ar putniem saistītās aktivitātēs ļoti noderīgs bijis LOB interneta vietnē ievietotais

skolotāju veikums – dažādas prezentācijas, uzdevumi. Par to paldies kolēģiem! Visvairāk esam izmantojuši prezentācijas par barotavu putniem, krustvārdu mīklu un dažādas ziņas par Latvijas putniem.

“Putni un mēs” materiāli ir arī labs ideju avots. Skolas gaitenī joprojām ir sienas avīze ar tādu pašu nosaukumu – “Putni un mēs” – kur tiek izvietota aktuālā informācija: ziņas par katra gada putnu, Latvijā pamanītu jaunu putnu sugu, putnu vērošanas braucieniem, akcijām, konkursu jautājumi un rezultāti. Līdzīgi no programmas materiāliem ņemta ierosme izveidot Sarkaņos novērojamo putnu foto izstādi, un tā skolas apkārtnē pamanāmo putnu bildes (to autore ir skolas absolvente) bija skatāmas gan skolā, gan pagasta bibliotēkā, gan noder nodarbībās.

No Skolu programmas krājumos ietvertā esam radoši likuši lietā materiālus pirmsskolas grupiņas nodarbībās un mācību stundās: piemēram, krāsojamās darba lapas, par informatīvu lasītprasmi tekstu ar uzdevumu veidot salīdzināšanas tabulu tuvajiem un tālajiem migrantiem izmantots teksts par putnu migrāciju, ziņas par putnu būrīšu gatavošanu vai putnu figūru veidošanu – mājturībā u.c.

Piedaloties Skolu programmā, jau tradicionāli katru mācību gadu ir interesentu komanda, kas ar putniem saistītus tematus izstrādā projektu nedēļas darbā.

Nodarbībās un pasākumos par putniem daudzveidīgi izmantojam gan krāšņo LOB izdevumu “Putni dabā”, dažādas grāmatas un interneta resursus, gan arī no LOB saņemtos plakātus, disku ar putnu balsīm.

Dalība Skolu programmā – iespēja tikties ar ornitologiem Skolas ģeogrāfiskie apstākļi – relatīvi tuvais Lubāna ezers un Madona kā putnu vērošanas braucienu sākuma (un nobeiguma) punkts – gadus sešus ļauj mūsu skolēnu grupai rudenī un pavasarī piedalīties ornitologu vadītajos braucienos apkārt Lubānam putnu vērošanas ekskursijās. Savukārt kā programmas “Putni un mēs” dalībnieki esam izmantojuši iespēju ar lekciju aicināt lektoru no LOB. Skolēni ir noklausījušies divus tematus: vienu – par putnu migrāciju, bet otru – par putnu knābjiem un to piemērotību barības iegūšanai. Tāpēc divus pavasarus ceļu no Rīgas uz Sarkaņiem mēroja ornitologs Viesturs Ķerus. Lekcijās ietverta informācija V. Ķerus ilustrēja ar krāsainiem fotomateriāliem. Lekciju



Viens no sienas zīmējumiem arī liecina par putnu vērošanu kā zīmīgu aktivitāti mūsu skolā.



Sienas avīze atspoguļo aktuālo (te – 2013. gada maijā).

klausītāji, skolēni no 1. līdz 9. klasei, zināja nosaukt daļu no redzamajiem putniem un atbildēt uz ornitologa V. Ķerus jautājumiem. Skolēni varēja pārliecināties, cik plašs un daudzveidīgs ir jautājumu loks, ko par putniem pēta ornitologi.

Interesanta tikšanās ar putnu pētniekiem bija skolas komandai divu dienu braucienā uz Papes putnu staciju (šo braucienu kā balvu ieguvām par aktivitāti Skolu programmā). Te nu bija lieliska iespēja vērot ornitologu Oskara Keiša un Gaida Grandāna darbošanos putnu gredzenošanā, piedalīties pūču pievilināšanā un putnu vērošanā. Šķiet, skolēniem bija ļoti vērtīgi redzēt, ar kādu precizitāti un aizrautību ornitologi veic savu darbu.

Otru iespēju doties dabā ornitologa V. Ķerus vadībā skolas komanda ieguva pavasarī pirms diviem gadiem, arī par darbošanos Skolu programmā, – iziet ap 20 km garu putnu vērošanas pārgājienu Ķemeru nacionālā parka teritorijā, ieskaitot Kaņiera ezeru un jūras malu. Katra šāda tikšanās ar putnu ļaudīm, ceru, rosina skolēnos izpratni par dabas vērtībām, to skaitā putniem, un to, cik šo vērtību pastāvēšana saistīta un atkarīga no cilvēka attieksmes, ieinteresētības.

Darbošanos skolas apkārtnes un Latvijas putnu izzināšanā turpināsim. Februārī, kad skolā ir projektu nedēļa, četru skolēnu grupa veido prezentāciju par gada putnu pupuķi un melno stārķi "Dzīvības lidojumā", sagatavo konkursu un uzdevumus tematiskajai nedēļai par putniem, dodas vērot putnus "ne-ziemas" apstākļos, arī 3. klase savu kopīgo darbošanos velta biežāk sastopamajiem putniem.

Ziņas par skolā padarīto un aktuālo Skolu programmā lasāmas skolas avīzē "Skurstenis", kā arī pagasta izdevumā "Sarkanu Ziņas" un dažkārt arī novada laikrakstā "Stars".

INESE SUDĀRE,
skolotāja Sarkanu pamatskolā
Teksts un foto



Pārgājiens, ornitologa V. Ķerus vadīts, sācies ar putnu vērošanu pilsētvidē – Ķemeru (2012. gada 2. maijā).



Par putniem interesējas arī pirmklasnieki (Keitas, tagad 3.kl. skolnieces, rakstītais).

Kā iesaistīties programmā?

Programmā "Putni un mēs" var piedalīties jebkura Latvijas skola.

Lai iesaistītos programmā un saņemtu programmas metodisko materiālu, Jums jāpiereģistrējas Latvijas Ornitoloģijas biedrībā kā programmas "Putni un mēs" dalībniekiem.

Reģistrēties iespējams divos līmeņos – kā programmas "Putni un mēs" dalībiskolai vai kā LOB Skolu grupai. Pieteikumus sūtīt programmas vadītājai Ingai Freibergai – freiberiga.inga@gmail.com. Vairāk informācijas: <http://www.lob.lv/lv/skolotajiem/>